

har ført til ikke ringe Misbrug, Misbrug af en saadan Beslæffenhed, at selv Justitsministeren, skøndt vel vidende, at Misbrugerne fandt Sted, ikke har kunnet finde Midler til at afværge dem. Disse Misbrug have især haft deres Rod deri, at det er meget vanskeligt at skjelne mellem fast ansatte Lærere og Time Lærere; man er kommen til at definere „fast“ Ansættelse ved Undervisning i offentlige Skoler i et vist Antal Timer om Ugen, og paa den Maade har man givet Anledning til, at et ikke ringe Antal unge Mennesker have inddraget sig Værnepligten, ved i saa Nar at paatage sig en saadan Timeundervisning. Man er endog gaaet til den Overlighed, at man har fortrædiget ældre, duelige Lærere og berøvet dem deres Timer for at kunne samle det forsvundne Antal Timer til dem, som paa denne Maade skulde frigjøre sig for Værnepligten. Mod den Art Misbrug er der kun eet Middel, og det er at borttage den hele Fritagelse. Naar det ærede Medlem frygtede for, at der ikke for Fremtiden skulde være nok, der vilde hellige sig Skolelærerstanden, hvis denne Præmie af Fritagelse for Værnepligt ikke blev sat derpaa, saa trøder jeg, at det dog berøver paa en Misforstaaelse. Det er min Overbeviisning, at for den Klasse af Samfundet, som man helst maa ønske helliger sig til Almens Undervisning, nemlig den jævne og lavere Middelstand, thi kun den vil med nogenlunde Lethed kunne indlede sig i de Aar, hvorom der her er Spørgsmaal, for hele den Klasse er Skolelærerstillingen en fra Lønningens Side saa gunstig Stilling, at kun et meget ringe Antal af denne Klasse med den største Arbeidsomhed hele Livet igjennem vil være istand til at opnaa en lignende Stilling; det langt overveiende Antal af denne Klasse vilde, dersom de havde Midlerne og Evnerne til at kunne betrede Skolelærerveien, paa den Maade naa en gunstigere Stilling, end de med al deres Flid og Opfindsomhed ellers have Haab om at naa. Den Betragtning vil gjøre sig gjældende og vil skaffe Tilgang nok, naar man kun ikke fra selve Bestyrelsens Side udelukker fra Skolelærerstanden dem, der ikke indranger sig i Seminarierne. Hvad der gjør Skolelærerne dyre og Antallet af dem, der blive

stillede dertil, indskrænket, det er Seminarierne; lad Seminarierne høre op, sæt Prøver for Skolelærerne ved virkelig at bruge dem som Skolelærere i underordnede Stillinger, saa vil Tilgangen blive stor nok. Den foreliggende Lov anviser en hyppelig Vej til at blive Skolelærer. Efter hvad Udvalgets Flertal foreslaaer er den faste Tjenestetid, den Tid, efter hvis Forløb en Mand skal kunne gaae over i Forstærkningen, nedsat til 4 Aar; jeg for mit Vedkommende antager, at den bør være 5 Aar, men under enhver Omstændighed giver Udvalget Adkomst til i kortere Tjenestetid, ved en kortere Tids Tjenestehjælp, end nu fordres, at frigjøre sig for den Tjeneste, som i Almindelighed vil blive paakaldt i Fredstid, og som ved en udbrydende Krig vil blive paakaldt i det første Dieblit, idvrigt er det taget en egen Bestemmelse med Hensyn til Skolelærere. Nu er der ingen bedre Forberedelsesvej for den unge kræftige Mand, som vil udvilde sit Legeme og tillige skaffe sig Kundskaber, uden selv at have Pengemidler dertil, end at træde ind og tjene disse 4 a 5 Aar; i disse Aar vil han, naar han har det Formaal for sig, kunne skaffe sig de fleste af de elementære Kundskaber, som han behøver for med en ikke lang Jordannelse at blive brugbar til Skolelærer ved Almuefolerne. Huismandsformen vil, naar han vælger den Vej, med ikke een Stilling i sin Lomme, i saa Nar kunne gjøre sig stiftet til at stille sig i Række med mange Andre og søge til Skolelærerstanden, og dermed trøder jeg, man kan berolige sig. Jeg skal indbrømme at den Vej, Bestyrelsen for Dieblittet følger, og den Maade, hvorpaa den haandhæver Seminarierne, gjør Skolelærerne til en kostbar Vare, men lad en friere Concurrence indtræde, saa ville Skolelærerne falde i Pris — det er en ganske simpel Ting — og de ville ogsaa blive meget bedre. Gjør dem saa lidt faste som muligt, lad dem saameget som muligt have den Overbeviisning, at det berøver paa deres Dygtighed og paa, at de rygte deres Råd paa en forsvaerlig Maade, om de skulle vedblive at være Skolelærere, saa vil man faa gode Skolelærere og Tilgang nok. Giv dem Friheder som den her omtalte Fritagelse for Værnepligten, giv dem fast Ansættelse og Adgang til Pension,